І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 100. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 27-го ТРАВНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 27, 1958 No. 100. VOL. LXV.

АНДЕРСОН І ДЕМОКРАТИ ПОГОДИЛИСЯ НЕ ЗМЕНШУВАТИ ПОДАТКІВ

Вашингтон. — Секретар скарбу Роберт Б. Андерсон і демократичні провідники Конґресу погодилися на тому, щоб не було загального зменшування податків в теперішньому часі, а можливо в цілому цьому році. — І секретар скарбу і демократичні провідники погоджуються в тому, щоб продовжити на один рік податки від корпорацій і від продажу товарів в теперішній висоті. Ті податки мали б автоматично бути зменшені з днем -го липня ц. р., якщо їх не продовжити окремим законом. Але це порозуміння Андерсона з демократами в справі податків покищо не має підтримки президента Айзенгавера. Президент в засаді ще противиться пропозиції секретаря скарбу, але він не вирішив проблеми, чи треба буде зменшувати податки на те, щоб підтримати економіку. Секретар скарбу Андерсон нараджувався в справі податків із спікером Палати Репрезентантів Семом Рейбирном і з конґресменом Вілбуром Д. Міллсом, який є головою Комісії Способів і Метод в Палаті Репрезентантів. Про ці наради не видали офіційного повідомлення тому, що президент Айзенгавер не зайняв ще ясного становища в справі зменшування прибуткових податків, і тому, що секретар праці Джеймс П. Мічелл і секретар торгівлі Сінклер Вікс переконані в тому, що зменшення податків допомогло б економіці країни. Також віце-президент Ричард М. Ніксон заявив кілька разів, що він є за те, щоб зменшити прибуткові податки і таким способом поліпшити економічне становище країни. Демократичні провідники і секретар скарбу чекають на те, щоб президент Айзенгавер виявив своє становище в цій справі. Всі сподіваються, що Президент виявить свою думку в промові 20-го травня в Ню Йорку, але це не сталося, бо Айзенгавер заявив був тоді, що „рішення в справі податків" западе після порозуміння з конґресовими провідниками. Всі сподіваються, що справа зменшення прибуткових податків і податків від продажу мусить бути вирішена вже в цьому тижні, бо закон про ці податки в теперішній висоті кінчається 30-го червня ц. р.

У КЛІВЛЕНДІ РОЗПОЧАЛАСЬ 24-та КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Клівленд, Огайо. Понеділок 26 травня. (телефоном). — Сьогодні вранці тут, в готелі Статлер, розпочалось звичайними церемоніями найбільше зібрання американської України — 24-та звичайна Конвенція Українського Народного Союзу. Конвенцію, після відспівання національних гимнів та молитви, яку провів Всч.о. монсіньйор Дмитро Гресько, відкрив головний предсідник Дмитро Галичин, виголошуючи вступне слово, повний текст якого поданий на 2-ій сторінці цього видання. З черги складала звіт Верифікаційна Комісія, яка подібно як і Статутова Комісія, працювала вже від четверга 22 ц. м. перевіряючи креденції зголошених делеґатів та вирішуючи спірні справи чи зголошені протести, — а вже від минулої суботи реєструючи делеґатів, що всіми засобами льокомоції почали приїжджати з усіх стейтів ЗДА і з провінцій Канади. В імені Комісії звітував її голова п. Михайло Галькевич з Коннектикату, ствердивши, що на Конвенції є 419 правно обраних делеґатів та 20 членів Головного Уряду. Після дискусії над звітом має відбутись вибір Президії Конвенції.

Не тільки готель Статлер, але й подекуди ціле місто Клівленд стоїть під знаком Конвенції УНСоюзу. У вестибюлі готелю — два великі транспаренти, на яких українською і англійською мовами виписані привіти для делеґатів. По місті вже в суботу та ще більше в неділю було чути на вулицях українську мову. Місцеві українські святині були заповнені не тільки місцевими парохіянами, а й прибулими делеґатами на Конвенцію, які в багатьох випадках, особливо з ближчих місцевостей, приїхали з родинами.

При відкритті Конвенції панував піднеслий настрій, притаманний великим зібранням, що мають вирішувати великі справи. Конвенція триватиме цей повний тиждень. Докладні звіти будуть появлятись щоденно у „Свободі".

УКРАЇНЦІ В ЗДА І КАНАДІ ВШАНОВУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Симон Петлюра — Голова Директорії і Головний Отаман Військ Української Народної Республіки

Численні українські осередки в З'єдинених Державах і Канаді вшанували пам'ять першого Голови української держави або на спільних Академіях, присвячених у цьому році також вшануванню пам'ти полк. Євгена Коновальця з нагоди 20-річчя його трагічної смерти, або окремими Академіями. В неділю 25-го травня в усіх храмах Української Православної Церкви в ЗДА відправлено Урочисту Панахиду з доручення Консисторії УПЦеркви в ЗДА. У Филадельфії відбулись Жалобні Сходини в Українському Клюбі. Вечором того самого дня Філія УККА уладила Свято Героїв у залі Горожанського Клюбу для відзначення в першу чергу світлої пам'яті Симона Петлюри. У Трентоні в залі Святоюрської церкви відбулась Жалобна Академія, на якій доповідь виголосив ред. І. Світ. На суботу 7-го червня заповіджено в Ню Йорку у залі Фешен Інституту Академію у честь Симона Петлюри, на якій промовлятиме ред. І. Кедрин-Рудницький, а в мистецькій частині якої виступатимуть Хор „Думка" під керівництвом Л. Крушельницького, піяністка Дарія Гординська-Каранович і ін. В неділю 15-го червня ц.р. в Нюарку відбудеться Академія, на якій промову виголосить д-р М. Шлемкевич. — З канадійських міст в минулу неділю 25 травня відбулась Академія для вшанування пам'яти Симона Петлюри у Вінніпеґу, в залі катедри Пресв. Тройці, та в Едмонтоні в залі при катедрі св. Івана. Улаштуванням Академій в честь Симона Петлюри займається або постійно існуючий в ЗДА Комітет Вшанування Пам'яті С. Петлюри в Ню Йорку, або Громадські Комітети чи Товариства Прихильників УНРеспубліки.

У ФРАНЦІЇ РОСТУТЬ ШАНСИ ГЕН. ДЕ ҐОЛЯ

КОМАНДАНТ ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ ЗАЯВИВСЯ ЗА ДЕ ҐОЛЕМ. — НА КОРСИЦІ ДЕ-ҐОЛІСТИ ЗАХОПИЛИ ВЛАДУ. — УРЯД ПФЛІМЛЕНА ПРИСПІШУЄ РЕФОРМУ КОНСТИТУЦІЇ. — НОВИЙ КОНФЛІКТ З ТУНІСІЄЮ.

Париж. — Державно-політична криза у Франції позначилась кількома новими драматичними подіями. Так званий Комітет публічної безпеки, створений в Альжирі французькими військовиками і правими колоніялістами, зайняв таке радикальне становище, яке виключає порозуміння з урядом П'єра Пфлімлена. Цей Комітет звернувся з закликом до населення Франції творити самочинно подібні комітети у Франції з ціллю довести до влади генерала де Ґоля. Крім цього, названий Комітет і французькі генерали в Альжирі, особливо командант тамошніх парашутистів ген. Массі, активно допомогли де-ґолістам на острові Корсика на Середземному морі силою, — на щастя без людських жертв, — захопити там владу. Врешті третя подія у користь генерала де Ґоля: адмірал Філіп-Марі Обойно, командант французької і НАТО морської фльоти на Середземному морі, виголосив в Альжирі промову до французьких воєнних ветеранів, в якій прославляв рух за генералом де Ґолем, як „чудо".

З другого боку прем'єр П'єр Пфлімлен далі бореться за престиж центрального леґального уряду Франції. Він виголосив в минулу п'ятницю 23 травня ц.р. через усі французькі радіостанції промову до французького народу, в якій *відкинув вимогу генералів і колоніялістів з Альжиру* щоб передати владу генералові де Ґолеві. Він заявив, що „не можна погодитись, що частина народу накинула свою волю цілій країні." Однак водночас признав правду що Франції потрібні „драстичні зміни конституції", щоб скріпити авторитет державної влади. Протягом останнього року — пригадав Пфлімлен — були у Франції три уряди. Внаслідок браку стабільности влади, вона не має авторитету за кордоном і не може бути ніяка безперервна та послідовна політика. Французький прем'єр вказав на найважливіші зміни, що їх домагається уряд від парляменту. Між ними є обов'язок опозиції, яка хоче повалити уряд — представити водночас свою власну конструктивну розв'язку і новий уряд, опертий на парляментарній більшості. У вівторок 27-го ц.м. парлямент має переголосувати принципово у резолюцію про потребу зміни конституції, а в середу почав би дебати над урядовими проєктом. В нормальний час ця процедура забрала б пів року. Пфлімлен жадає, щоб цю реформу перевести протягом одного тижня. Він уважає, що тільки тоді його уряд набере достатнього авторитету, щоб могти перевести злагоду з бунтівничим Комітетом Публічної Безпеки в Альжирі. Генерал Салян, який зосередив у своїх руках найвищу військову і цивільну владу в Альжирі, проголосив амнестію для 1.447 мусульманських в'язнів. До портів Альжиру прибули перші за останніх два тижні два французькі кораблі з понад трьома тисячами вояків, що їх оваційно прийнято.

Тимчасом загострились французько-туніські взаємини. Тунісія обвинувачує французів у спровокуванні збройного зудару між французькими військами біля Ремади на території Тунісії і тунісцями та у викликанні французьких літаків, які надлетіли з Альжиру і встрянули в той бій. По стороні французів у тому бою взяло участь коло 800 вояків, а по стороні тунісців — 600 вояків *і коло 400 озброєних цивільних.* Кількости жертв не подано. В цій справі відбулась виміна інформацій і думок між урядом у Парижі та Тунісією, однак Тунісія стурбована, що в теперішній хаотичній ситуації у Франції Париж у практиці не є безпосереднім центром диспозиції для своїх військ у північній Африці. У зв'язку з цією останньою військовою сутичкою між французами і тунісцями, туніський амбасадор у Вашингтоні Монґі Слім прилетів до Ню Йорку і конферував з генеральним секретарем Об'єднаних Націй Гаммершилдом. Тунісія проголосила загальну мобілізацію і стан гострого поготівля.

Зменшується число безробітних управнених до допомоги

Вашингтон. Департамент праці повідомив, що в останніх тижнях зменшується число тих безробітних, які мають право діставати допомогу на час безробіття. В одному тижні число тих безробітних зменшилося на 93,300, а в попередніх чотирьох тижнях число їх зменшилося на 262,000. Та все ж таки число управнених до допомоги безробітних становило 10-го травня 3,101,500. Оце збільшення числа затруднених спричинене є тим, що збільшилося число тих робітників, які працюють на відкритих місцях (фармерство і будівельний промисл). Та бюро пригадує, що частина робітників, прізвища яких зникли з списка безробітних, не дістала нової праці, тільки їх скреслили, тому, що вони вже вичерпали той час, під час якого вони могли брати допомогу. В половині квітня число всіх безробітних становило 5,100,000. Та найновіші статистичні дані таки скріплюють надію, що господарська знижка починає зменшуватися.

Із продовженої допомоги безробітних могли б користати тільки в 6 стейтах

Вашингтон. — Представник департаменту праці заявив, що із теперішнього проєкту продовження допомоги для безробітних на 50 відсотків дотеперішнього періоду для безробітних зможуть користати тільки безробітні в 6-ох стейтах. Це станеться тому, що в теперішньому законопроєкті знаходиться пункт, який дозволяє стейтовим леґіслятурам прийняти або відкинути прийняття федеральних фондів на продовження допомоги тим безробітним, які вже вичерпали свою допомогу згідно з теперішнім законом, який є різний в окремих стейтах. Сподіваються, що тільки 6 стейтів із більшим числом безробітних, між ними Ню Йорк та Іллиной, вже погодилися прийняти федеральні гроші на продовження допомоги для безробітних. Секретар праці Джеймс П. Мічелл є проти того урядового проєкту, але не міг перемогти більшости, яка погодилася на те, щоб стейти вирішували, чи мають прийняти федеральні фонди на продовження допомоги безробітним. Ці фонди мусіли б пізніше стейти звернути федеральному урядові, стягнувши їх від затруднених і працедавців. Опозиція старається, щоб той пункт про право стейтів скреслити з законопроєктів. Сенат має вирішити цей законопроєкт в найближчих днях.

ПОМЕР ВАСИЛЬ КАСЬКІВ

Картерет, Н. Дж. — В суботу 24-го травня ц.р. тут помер на удар серця відомий громадянин, Василь Каськів, кол. диригент хору української католицької церкви в Картерет, брат відомого громадянина Теодора Каськова з Нюарку. Похорон відбудеться в четвер. Подробиці — у посмертних оголошеннях.

ПЛАСТОВІ ДНІ В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд. Огайо. — Впродовж минулої суботи і неділі тут відбулася низка імпрез, зв'язаних з посвяченням новопридбаного Пластового Дому в цьому місті. В суботу 23 травня ввечорі відбулася в школі св. Духа святочна гостина-бенкет з відповідною пластовою програмою. Під час бенкету, в якому взяли участь деякі члени Головного Уряду Українського Народного Союзу та чимало делеґатів на 24 Конвенцію, яка відбувається в цьому місті, були вручені індивідуальні почесні грамоти жертводавцям. Між промовцями на цьому бенкеті були м.і. верховний пластун, проф. Северин Левицький та головний предсідник УНСоюзу п. Дмитро Галичин. — В неділю 25 травня, після зорганізованої участи пластунів у місцевих церквах, відбулось посвячення Дому, а після того — вписування до пропам'ятної книги, відкриття виставки Пластового Музею, оглядання вистави молодих мистців та пластові зустрічі. Пластові дні закінчаться щойно в четвер цього тижня зустріччю з громадянством та спільною розваговою програмою.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ПРИЗНАЧИВ ТРЬОХ УЧЕНИХ ДЛЯ ПЕРЕГОВОРІВ З СОВЄТАМИ

Вашингтон. — В минулу суботу 24-го травня ц. р. през. Айзенгавер вислав нову ноту до СССР, в якій виявляє готовість розпочати з три тижні від дня, коли совєтський уряд дасть свою згоду, переговори над технічними можливостями контролі, щоб держави, які підпишуть договір про припинення надалі всяких експериментальних вибухів атомової зброї, дотримували своє зобов'язання. Президент пропонує Женеву на місце переговорів. До 30-х днів нарада фахівців мала б скласти перше звідомлення про свої висліди, а протягом 60-х днів остаточний звіт. Президент пропонує, щоб учасниками тієї конференції були ЗДА, СССР і Англія, які вже мають атомову зброю, і Франція, яка приготовляє свій перший експериментальний вибух, але також інші країни, які мають визначних фахівців атомової енерґії. Нота Президента формально є відповіддю на листа Хрущова з 9-го травня, в якому він погодився на ранішу пропозицію ЗДА, щоб розпочати технічні студії над встановленням контрольної системи над міжнародним роззброєнням. Хрущов звузив можливість таких студій до справи експериментальних вибухів. Президент пропонує, щоб всі делеґати тієї конференції були ученими, і щоб таким чином ця конференція не мала політичного характеру. — Водночас проголошено призначення трьох американських учених, які були б делеґатами на таку конференцію. Є ними: д-р Джеймс Бравн Фіск, віце-президент лябораторій компанії Белл-Телефон, кол. директор Відділу дослідів Комісії Атомової Енерґії, — д-р Ернес Лоренс, директор лябораторій для справ радіювання при Каліфорнійському університеті, — і д-р Роберт Бахер, голова Відділу математики, фізики й астрономії в Каліфорнійському Інституті Технології, кол. член Комісії Атомової Енерґії.

Американські щоденники плянують видати майже $63 мільйони на своє поліпшення й поширення

Ню Йорк. — Президент Товариства Американських Часописних Видавців Д. Тенент Брасн заявив, що товариство плянує в цьому 1958 році видати 62,911,986 долярів на поширення й поліпшення своїх часописів. Ці самі 415 щоденників в 1957 році видали на поліпшення й поширення своїх видавництв 87,250,585 долярів. Для порівняння треба пригадати, що 585 щоденників в 1953 році видали були на своє поширення тільки 10,630,731 доляр. Д-р Брасн сказав, що запропоновані видатки на 1958 рік свідчать про те, що часописні видавці мають повне довір'я в ріст американської економіки. — „Майбутня сила часописів, — казав він, — вповні залежні від здоров'я й росту економіки цієї країни." Генеральний керівник цього товариства Крентстон Вілльямс заявив що всі поліпшення призначені на те, щоб краще обслуговувати читачів і тих, які послуговуються пресою, як реклямовим засобом.

● **Д-ра Ореста Старчука** іменовано надзвичайним професором Албертійського Університету в Канаді і водночас із цим обрано його в члени вищої ради факультету. До Канади прибув д-р О. Старчук в 1948 році і в останні роки був керівником Слов'янського Відділу в згаданому Університеті.

● **Всеукраїнський Конґрес Католиків**, що мав відбутися в Торонті в половині червня ц. р. та до котрого йде інтенсивна підготовка, з організаційних причин перенесено на суботу, неділю і понеділок 28, 29 і 30 червня.

Відзначили 20-ту річницю смерти сл. п. полк. Є. Коновальця в Ню Йорку

У 20-ту річницю смерти сл. п. полк. Є. Коновальця заходами Ділового Комітету ОДВУ-ООЧСУ та їх братніх організацій під протекторатом Об'єднаних Українських Організацій відзначено в Ню Йорку, в залі Фешен Інституту Свято Героїв. Після відспівання американського та українського гимнів і зложення вінка представниками молодечих організацій святочну доповідь виголосив проф. Ів. Вовчук. Хор „Боян" під орудою проф. І. Недільського проспівав „Ой там при долині" і в'язанку пісень УПА. Проф. Володимир Цісик виконав скрипкове сольо („Елеґія" — Фоменка, „Андалте" — Е. Ляло і „Українську рапсодію" — М. Лисенка), а п. Ігор Шуган продеклямував уривок з поеми Ю. Клена „Попіл імперій". Вкінці хор „Думка" під орудою проф. Л. Крушельницького проспівав „Ура у бій" (муз. А. Вахнянина), „Могилу" і „Вилітали орли" (муз. К. Стеценка). Фортепіяновий супровід виконав п. Р. Стецура. Серед приявних на залі понад 500 осіб був голова АБН п. Я. Стецько. Мистецьке оформлення сцени виконав арт. різьбар М. Черешньовський.

і в Нюарку

Того ж дня відзначено Свято Героїв у залі Української Централі в Нюарку. Після американського гимну, що його відспівала пані З. Воробцева, свято відкрив сотник Корпусу Січових Стрільців Л. Савойко. Святочне слово виголосили ред. В. Давиденко і д-р В. Ящун. Артист Л. Рейнарович відспівав „Думу про Нечая" (муз. Д. Січинського), „Рідний Край" (муз. О. Бобикевича) і „Наша пісня дзвенить" (муз. Василенка-Гавриленка). „Думи Героїв" — монтаж з творів Л. Мосендза, М. Щербака, М. Боєслава і О. Бабія — виконали Валя Калин і Іванна Кононів. Співачка Ганна Шерей проспівала „Молитву" (муз. І. Білогруда) і повстанську пісню „Марш добровольців" (муз. обр. З. Маркович), після чого Г. Шерей і Л. Рейнарович виконали дует: „Пісня Соборної України". Хор „Трембіта" під дир. п. Михайла Добоша проспівав „За рідний край" (муз. М. Гайворонського) і „Могилу" (муз. К. Стеценка). Загальний музичний супровід спочивав в руках проф. Б. Базиля, а мистецьке оформлення виконав п. Ф. Луцишин. Присутніх на святі було понад 300 осіб. Свято закінчено співом українського гимну.

● **В кінцевих розграх за першенство огайської ліги** — УСТ Львів скріпив свої шанси на осягнення другого місця, перемагаючи в неділю 18 травня „Шейфід Інн" вислідом 5:0. Гра виказала постійну перевагу Львова, що будучи певним перемоги, не виявив вповні своїх кваліфікацій і кляси. Стрільцями воріт були: Пришляк — 1, Клек і Гурин по — 2.

Хрущов хвалить Тіта в дні його іменин

Београд. — Юґославія. — 25-го травня маршал Тіто відзначав 66-ті народини і в тому дні дістав несподіванку з Москви, листа від прем'єра Нікіти С. Хрущова, який має бути „оливною галузкою миру" між Москвою і Београдом. В тому листі Хрущов заявив, що він сподівається, що „непорозуміння між СССР і Юґославією" незабаром вияснятьcя. В політичних колах гадають, що Хрущов написав цього примирливого листа під натиском провідників держав совєтського бльоку, які тепер перебувають в Москві і які не хочуть довести до того, щоб непорозуміння між Москвою і Юґославією загострювалося до повного зірвання зносин. Під час відзначування 66-их народин маршала Тіта, яке відбулося на військовому стадіоні, підкреслювано те, що маршала Тіта вповні підтримують армія і нарід.

В АМЕРИЦІ

● **Детектив Джан Форґет** із Ню Йорку має надзвичайну зорову пам'ять. Панна Матилда Сир описала йому бандита, який пограбував її крамницю з солодощами, і детектив пригадав, що подібного типа він бачив попереднього дня недалеко тієї крамниці. Що більше, детектив пригадав собі й число авта, яким відїхав той „тип". На цій основі заарештовано 22-річного Антонія Боріо, в якого знайдено пограбовані товари.

● **У Бравнсвіллі, Тексас**, засуджено 34 особи, які висилали зброю на Кубу для повстанців Фіделя Кастра. Всі вони — це американці кубинського походження.

● **Недалеко Вільямс Лейку**, Британська Колумбія, під час пожежі школи і шпиталю, згоріло 13 дітей. Число попечених дітей — невідоме. Сестри, які опікувалися цим шпиталем, зазнали різних ушкоджень під час рятування дітей.

● **Рільнича Комісія** Палати Репрезентантів прийняла законопроєкт про безплатне наділення харчами літніх дитячих таборів.

● **Син професора Альберта Айнштайна**, д-р Ганс Айнштайн із Каліфорнії домагається поширити навчальний матеріял із гуманістичних та точних наук в середніх школах (гайскулах), щоб випускники тих шкіл могли з успіхом студіювати в університетах і каледжах.

● **Корінна Пістелі** в Глен Овксі, Лонґ Айленд, Н. Й., породила трійнята. Народини відбулися при допомозі операції.

● **Делеґати 29-ох держав**, членів ОН, та їхні дружини відвідали зоопарк в Бронксі, Н. Й., де їх почастовано сніданком. Голова Зоологічного Товариства в Ню Йорку Ферфілд Осборн продемонстрував делеґатам усіх тих тварин, що походять із країн, які вони репрезентують.

У СВІТІ

● **Французький уряд** уневажнив тимчасово концесії, видані всім приватним власникам радіонадавчих станцій. У Франції є багато аматорів, які нав'язують між собою радіорозмови і обмінюються депешами. З уваги на напружену політичну ситуацію, після встановлення урядової цензури над усіма родами комунікації, уряд звернувся з закликом до громадян — добровільно припинити всякі забави з надавчими стаціями і радіоапаратами.

● **Уряд Кашміру** оскаржив у змовництві проти режиму не тільки колишнього прем'єра, шейха Абдуллаха, званого левом Кашміру, але і його дружину, родину, сусідів і приятелів. Усі вони буцімто хотіли повалити теперішній прихильний Індії режим і перевести в Кашмірі плебісцит, який, очевидно, вийшов би на користь сусідньої, також мохаммеданської держави, Пакістану. Між Індією і Пакістаном 12 років триває спір за Кашмір. Більша частина Кашміру, що його Індія вважає „своїм", окупована індійським військом.

● **У Франції скасовано**, заведену минулого тижня пресову цензуру на вістки, що їх кореспонденти подають за кордон, або дістають з-за кордону. Зате надалі обов'язує цензура французьких газет, щодо відомостей, які стосуються Альжиру, і всіх вісток, пов'язаних з політичною кризою.

● **У Лондоні** відбувається судовий процес проти двох студентів Оксфордського університету, редакторів студентського журнальчика, які вмістили статтю з дуже цікавими відомостями про англійський летунсько-військовий шпіонаж вздовж кордонів СССР. Ця стаття викликала інтерпеляцію в англійському парляменті, бо соціялістичні посли добачили в ній небезпеку спровокування війни. Редактори журнальчика відмовились назвати автора статті, але встановлено, що між студентами є два недавні військовики, які особисто брали участь у такій розвідчій роботі. Їх оскаржують у зрадженні військової таємниці. В СССР їх негайно розстріляли б, а в Англії вони навіть не арештовані.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СИМОН ПЕТЛЮРА — ПРО ЄДНІСТЬ І ВІРНІСТЬ

Справою консолідації й одностайних дій українських національних сил в будівництві української державности жив і горів сл. п. Головний Отаман Симон Петлюра, виконуючи обов'язки, покладані на нього вимогами державного й мілітарного характеру. Проблемами єдности і консолідації українських сил на еміграції жив він і хвилювався на протязі свого життя після виходу з України аж до своєї трагічної смерти на паризькому бруку 25-го травня 1926 року.

За чотири місяці перед своєю смертю у статті, написаній з нагоди свята Української Державности, сл. п. Головний Отаман закликав: „Моральним чотирикутником, отим старокозацьким табором поставимося ми в переходові дні нашої історії до всіх негідних наступів на нашу єдність та вірність випробуваним ідеям. Скупчимося один біля одного з готовністю взаємної допомоги і пересторогн, і ми витримаємо всі „міри і проби"... Вірність є основою не лише родинного життя. Вірність ідеям є підставою внутрішньої сили ширших громадських об'єднань, до національного включно. Наша вірність тим ідеям, за які голови поклали незабутні лицарі оружної боротьби за українську державність з часів 1917-1920 рр., буде найкращою пошаною до світлої пам'яті їх, до великого чину їхнього життя і, нарешті, до розуміння глибокого змісту тієї думки, що її вклав законодавець в акт свята Української Державности".

Єдність і вірність! Обидва ці імперативи червоною ниткою пронизують усі писання Головного Отамана — його накази, заклики, листи і статті. Імперативи ці вважає він за камені, що їх треба класти в основу всієї української боротьби за незалежність, у фундамент української державности. До конечности їх здійснення вертається він завжди й усюди, при кожній нагоді і в кожній справі.

Після виходу українського уряду на еміграцію, у листі до посла Василька з 13-го лютого 1921 року Симон Петлюра писав: „Ми повинні зрозуміти, що бувають справді переломові моменти для кожної політичної думки й акції. Коли, здається, „сумма-суммарум" (всі і все) стоїть проти них, але від цього глибокий змисл ідеї не губиться. І тільки вірністю і відданістю їй можна доказати життьову силу її — значить і реалізувати її. Я гадаю, що таку стадію переживає нині й ідея української державности... Наша задача — перетерпіти, перечекати момент, не припиняючи своєї праці там, де це можемо зробити, з тими колами, що не підлягли в загальному божевіллю в погоні за швидкими вигодами".

Ще основніше виклав і з'ясував Головний Отаман потребу єдности й вірности ідеям і заповітам борців за незалежність у своєму основному трактаті п. з. „Сучасна українська еміграція та її завдання".

Розглядаючи в цьому трактаті окремі періоди боротьби за Українську Державність, головної причини невдач і поразок дошукувався Симон Петлюра в підупаданні сконсолідованости і в тому, *що верх над нею брали інтереси партій* і груп. Висновок, зроблений тоді Головним Отаманом, залишається дійсним і актуальним ще й досьогодні, і до стверджень його тогочасних не треба додавати ніже слова:

„Справа здобуття Української Держави — це справа цілої нації української, а не якоїсь кляси її чи партії, — от через що порозуміння, согласованість усіх чинників громадянських і співпраця їх є умовою, без додержання якої ми ніколи своєї мети державної не досягнемо. Не можна ж забувати, що таким шляхом консолідації всіх національних сил в справі організації своєї держави, принаймні на перших початках постання її, йшли досвідченіші та організованіші нації, як от чеська, наприклад. Цей шлях і для нас є єдиним, бо він забезпечує найменшу затрату сил, жертв, енергії з найбільшими позитивними наслідками. Отже, пріоритет державности над партійністю, загальнонаціональних інтересів над кляcовими та груповими, партійними — мусимо ми на еміґрації зрозуміти і відчувати, як категоричний імператив, як одну з головних умовин нашого державного будівництва! Зрозуміння ваги цієї тези навчить нас підпорядковувати себе і свою діяльність вимогам державної дисципліни, а це своєю дорогою не може не вплинути на поглиблення і зміцнення нашої організованости. Наша сила в єдності, а порука успіху наших змагань в державній слухняності".

Глибоку правду і слушність голошених закликів і тасел про потребу єдности й вірности випробуваним ідеям української державности освятив Головний Отаман своєю кров'ю трагічного дня 25-го травня 1926 року. З тим більшою увагою і пошаною, як вимогу священного заповіту, треба сприймати ці заклики сьогодні — усім, що опинилися поза рідною землею і що прагнуть іти єдиним шляхом і з єдиною вірою до великої мети, встановленої борцями за Українську Незалежну Державу.

ШЛЯХ БЕЗПЕРЕРВНОГО РОСТУ

Вступне слово головного предсідника УНСоюзу Д. Галичина

Шановні Делеґатки і Делеґати 24-ої Конвенції УНСоюзу:

Величезні простори великого американського континенту покриті густою організаційною сіткою, покриті Відділами УНСоюзу. Від Ню Йорку на сході до Лос Анджелесу на Заході, на просторах 3,000 миль, і знову від Маямі аж ген до Британської Колумбії на далекій півночі, на просторах майже 5,000 миль, розкинені Відділи нашої організації.

І сьогодні я маю присмність вітати тут близько пів тисячі представників Відділів УНСоюзу із цих величезних просторів, що з'їхались на цю конвенцію, щоб радити не тільки над добром та дальшим розвитком своєї організації, але також, щоб застановитись над тим, в який спосіб ми могли б дати у найближчій будуччині кращу і успішнішу поміч поневоленій Україні, поневоленому українському народові. Ми з'їхались на таку Конвенцію, яка є найбільшим і найбільше репрезентативним збором вибраних представників української спільноти у вільному світі. А при цьому треба мати на увазі і пам'ятати, що доля українського народу лежала завжди на серці цих представників УНСоюзу. Бо вже перші Союзові піонери, ще при самім закладанні Союзу, постановили, що Союз організується не тільки для забезпеченевих справ, але також на те, щоб помагати українському народові в його визволенні. І Союзівці були завжди вірні цьому заповітові своїх перших піонерів і впродовж цих вже більше як 60 років існування ніколи, і на хвилину, не забували про рідний край, про нарід, з якого вони самі або їхні батьки вийшли.

От, наприклад, на днях передано директорові Преси Колумбійського Університету матеріяли першого тому Енциклопедії Українознавства англійською мовою, для перегляду та евентуального видання цієї книги. Існує добра можливість, що Колумбія буде друкувати цю книгу, а може навіть станеться так, що Департамент славістичних студій видасть її в серії своїх власних публікацій. У такому випадкові ця Енциклопедія була б вживана як підручник на Університеті. Це було б справді велике досягнення, це був би найбільший культурний здобуток праці УНСоюзу, бо цього роду видання прославить напевно ім'я українське, а тим самим і ім'я нашої організації. А ми, представники цієї організації, можемо бути тільки горді, що саме ми належимо до такої організації, що саме нам припала та честь заступати організацію, що виконує таку працю, якою в інших народів займається звичайно сама держава, а в цім випадку, державне видавництво. На жаль, у нас так не є. Український нарід не є вільний. Він сам не вирішує своєї долі, він не має вільної держави, він у неволі. Тому цього роду працю мусить виконувати хтось інший, якась інша установа, в цім випадку, УНСоюз, що за весь час свого існування завжди старався заступати чесно й справедливо інтереси поневоленого українського народу, зокрема, ті інтереси, яких не хотіла чи не могла перебирати на себе ніяка інша організація.

Інший приклад, що вірно характеризує діяльність У. Н. Союзу, його вагу і значення, що відразу вказує нам, якою є наша організація і якою є її головна ціль.

Цей конвенційний рік є одночасно і ювілейним роком, бо 65 років тому почала виходити „Свобода", офіційний орган УНСоюзу. Думаю, що тут не треба нікого переконувати в тому, що без „Свободи" УНСоюз не міг би був як слід розвиватись, не міг би був осягнути того вершка росту, на якому він знаходиться сьогодні. А яку ролю цей офіційний орган УНСоюзу відограв не тільки в житті нашої організації, але головно в житті всієї нашої української спільноти та всього українського народу, в його боротьбі за волю, хай послужать слова з листа одного політичного в'язня, що його він писав недавно, бо тільки перед Великодніми Святами цього року до редакції „Свободи". Між іншим, пише цей в'язень так: „До середини 1949 року я був кореспондентом Вашого часопису. За те майже 9 років добував мідь і вугіль у Середній Азії. Тепер я, Богу дякувати, вже вдома коло своїх рідних, але дуже бідних. Сам я голий, босий, тому прошу не відмовити помогти мені тепер".

Вже цих кілька слів вказують нам, як глядить Москва на тих людей, що працюють, що пишуть для „Свободи". І не диво, що воно так є. Бо ж „Свобода" служить уже 65 років, і буде напевно служити в будуччині вірно та чесно інтересам українського народу. А це ж орган УНСоюзу, це живчик нашої організації.

Ще один приклад для характеристики нашої діяльности. Саме в звітовому часі, на підставі рішення 23-ої конвенції, ми почали видавати дитячий журнал „Веселку". Також і про нього дійшла вже вістка до наших братів в Україні. Передало її 9-го квітня цього року мюнхенське „Радіо Визволення" в окремій статті на цю тему, в якій між іншим сказано:

„П'ятий рік уже на еміґрації виходить постійно багатоілюстрований, великого формату журнал для дітей „Веселка"... Виходить журнал у Ню Йорку у видавництві українського щоденника „Свобода"... Подібний, здавалося б, журнал виходить і в Києві, під назвою „Барвінок"... Але насправді не подібні обидва журнали — київський „Барвінок" і еміґраційна „Веселка". Дитячий журнал „Веселка" виховує малих читачів у дусі любови до своєї Батьківщини і пошани до всіх інших народів. Журнал знайомить українську дитину з далекою Україною, з її історією, з історією боротьби українського народу проти комуністичних поневолювачів... Тим часом у київському „Барвінку" ми не находимо матеріялів з історії України, не бачимо нових українських пісень для дітей...

Це тільки короткі приклади для характеристики нашої праці, більше про яку Ви вже читали чи ще почуєте в звітах.

Це вже третій раз представники УНСоюзу збираються в місті Клівленді на Конвенції своєї організації. Перший раз відбулась тут XI Конвенція в 1910 році. Опісля була тут XXII Конвенція в 1950 році, а тепер, в 1958 році, ми зібрались на XXIV Конвенцію. Обставини так склались, що XI і XXII Конвенції були надзвичайними в історії нашої організації. Є тільки та різниця, що XI Конвенція була надзвичайною у від'ємному, а XXII в додатньому значенні.

Ухвала, яка перейшла на XI Конвенції щодо певної зміни назви організації, хоча пізніше не впроваджена в життя, бо противилась чартерові організації, все таки спричинила те, що тоді постала ще друга допомогова українська організація, а У. Н. Союз, упродовж наступного року, втратив 1,016 членів, що на ті часи становило поважну втрату в членстві, коли брати до уваги, що УНСоюз мав тоді всіх членів ще тільки 16,197.

Як уже було згадано, XXII Конвенція була також надзвичайною, хоч під зовсім іншим оглядом. Бо якраз у році тієї Конвенції УНСоюз здобув найбільші організаційні успіхи за всі часи свого існування, збільшивши своє членство на 5,511 членів.

Якою буде теперішня, 24-та Конвенція, це у великій мірі залежатиме від нас, представників цієї організації. Які ухвали ми переведемо, які успіхи викажемо впродовж цього року в нашій організаційній роботі, це питання, які дадуть відповідь на те, якою буде ця 24-та Конвенція, та яким буде оцей конвенційний рік.

Коли в 1910 році відбувалась XI Конвенція, тоді наша організація мала за собою шістнадцятилітнє існування, нараховуючи 16,197 членів та посідаючи $100,386.96 мастку.

Згадую про це, бо обставини склались так, що згадана тут кількість членів повторюється також і тепер у зв'язку із 24-ою Конвенцією. Виявляється, що наша організація зросла від часу XXII Конвенції, а це значить від 1950 року до цієї Конвенції, що тепер відбувається, на 16,429 членів, коли взяти до уваги, що 8 років тому вона нараховувала 56,009, а тепер має 72,438 членів. Різниця є тільки та, що в початках існування УНСоюзу забрало 16 років, щоб збудувати організацію із приблизно шістнадцятьма тисячами членів, а тепер ми осягнули це саме число впродовж вісьмох років. На кожний випадок, треба тут ствердити, що ця цифра шістнадцять тисяч повторюється у зв'язку з відбуванням конвенцій в Клівленді, а тому моїм і Вас усіх, Шановні Делеґати, гарячим побажанням може тільки бути, щоб ця цифра повторювалась в такому самому значенні, на протязі кожних нових вісьмох років.

І коли наша організація зросла від 1910 року до теперішнього часу із 16,197 до 72,438 членів, що у відсотках виносить 447,23, то під фінансовим оглядом цей зріст ще більше імпозантний. Бо, як уже згадано, масток УНСоюзу виносив у 1910 році $100,-386.96, а тепер він виносить $20,205,057.09, що у відсотках рівняється зростові на 20,127.-17. У такий спосіб місто Клівленд і всі його Союзовці можуть бути тільки горді з того, *що вони були і є свідками великого та світлого розвитку і росту УНСоюзу*. Це місто гостило делеґатів нашої організації сорок вісім років тому, коли вона мала ще тільки 16,197 членів та коли її масток становив $100,386.96. Це місто гостило знову представників нашої організації, коли вона мала 56,009 членів і $16,167,057.09 мастку. Це місто гостить і тепер делеґатів УНСоюзу, коли він має вже в своїх рядах 72,438 членів та посідає мастку на суму $20,205,057.09.

Це мова про ті великі зміни, які зайшли в нашому Союзі під організаційним та фінансовим оглядом, від часу XI Конвенції, що відбувалась тут в 1910 році. Та пригляньмось ще іншим ділянкам праці нашої організації. Тоді знайдемо, що, наприклад, впродовж того самого часу осягнено також величезні успіхи і під національним оглядом. Згадати б тільки один такий факт, як назва нашої організації, що в 1910 році вона ще була „руською", а її члени називали себе „русинами". Та від того часу український нарід, ступаючи вперед стомилевими кроками, може виказатись величезними національними досягненнями. Такими самими кроками ступав вперед також і УНСоюз. Він та його члени брали найбільш активну участь в розбудові тих національних досягнень. І тепер ми є свідками як, наприклад, уже впродовж кількох років сесії Сенату і Конґресу в Вашинґтоні починаються молитвою за волю України, як губернатори поодиноких стейтів та мейори різних міст в ЗДА проголошують в тому самому часі „Українські Дні", як десятки сенаторів і конґресменів виголошують промови в Сенаті та в Конґресі з приводу Дня Незалежности українського народу, як, наприклад, цього року сенатор А. Смит зі стейту Ню Джерзі заявив, що американський нарід очікує тої хвилі, коли самостійна Україна займе своє належне місце в колі вільних народів, або як прем'єр Канади стверджує, що канадійський уряд і нарід обстоюють справу волі і державної суверенности України.

До такого зацікавлення долею України причинились у великій мірі члени УНСоюзу своєю жертвенністю, своєю активною участю в політичному житті обох наших країн, ЗДА і Канади. До такого зацікавлення долею України причинився в значній мірі наш УНСоюз, зокрема, своїми цінними англомовними виданнями, які голосять правду про Україну, які помагають англомовному світові краще розуміти українську проблему, українські визвольні змагання.

Упродовж останніх чотирьох років наша організація понесла деякі болючі втрати, коли зважити, що було 2,129 дорослих членів та 56 дітей, які померли. Між тими членами ми втратили надзвичайно заслуженого, довголітнього головного урядовця, яким був покійний головний секретар, Григорій Герман. Ми втратили покійного д-ра Луку Мишугу, що був відданий ідеї УНСоюзу цілим серцем і душею, що також до кінця свого життя був завжди вірний ідеалам цієї організації.

Ми вшанували пам'ять тих наших Союзівців, що відійшли від нас упродовж останніх 4 років. Тепер я бажаю ще згадати про дві великі, визначні постаті з життя українського народу. Обставини склались так, що якраз тепер, коли ми відкриваємо цю Конвенцію, припадає 32-га річниця трагічної смерти Головного Отамана військ УНР та голови Української Держави Симона Петлюри. Бо якраз 25 травня 1926 року большевицький аґент вбив на вулиці міста Парижу Симона Петлюру. А 23-го травня 1938 року, отже 20 років тому, большевицький аґент убив на вулиці Роттердаму голову і провідника українського націоналістичного руху полковника Євгена Коновальця. Згадую про ці події, про цих двох великих борців за волю України, бо ж саме наша організація працювала завжди та спомагала морально й матеріяльно якраз ті цілі, за які ці провідники віддали своє життя. Хай же наша згадка про них з нагоди цієї Конвенції буде виявом нашої глибокої пошани і відданости тим ідеалам, за які боролись і за які життя своє віддали ці два великі борці та будівничі вільної Української Держави.

Я вітаю Вас усіх, Шановні Делеґатки і Делеґати, щиро і сердечно з приводу оцього збору, та оцим відкриваю нашу звичайну 24-ту Конвенцію УНСоюзу.

ПІДСУМКИ ПЕРЕБУВАННЯ В АМЕРИЦІ

Інтерв'ю з головою ВО УНРади п. М. А. Лівицьким

— Яке загальне враження винесли Ви з ЗДА й Канади, з відносин і життя канадійських і американських українців?

— На американському континенті я був уперше в моєму житті. Звичайно, ці країни справили на мене глибоке враження, хоч я мав мало часу на оглядини, бо був головно зайнятий численними зустрічами з українцями й чужинцями. Українці в ЗДА й Канаді можуть похвалитися чималими здобутками. Відрадний факт, що всюди в осередках скупчення українців існують культурні, господарські й громадсько-політичні українські установи. Це додатнє явище, що має велике значення не тільки для життя українців в чужинецьких країнах, але й для загальноукраїнської справи. Я твердо переконаний, що наступні роки будуть рішальними для здійснення наших національно-державних прагнень. Існування і дія зорганізованої і свідомої національно української спільноти в країнах вільного світу, в першу чергу в ЗДА і Канаді, безумовно причиниться до успішного завершення боротьби українського народу за свою державну незалежність і суверенність. Проводам українських організацій, насамперед УККА в ЗДА і КУК-ові в Канаді, належить велике признання за їх невтомну загально-національну працю.

— Чи Ви вдоволені з вислідів перебування в ЗДА і Канаді?

— Мені здається, що важливішим є те, чи вдоволені з мого перебування ті, з якими я мав змогу тут зустрічатися. Це в першу чергу відноситься до табору прихильників Державного Центру УНР в екзилі, на чиє запрошення й бажання я сюди прибув. Але, виступаючи з прилюдними доповідями в кількох десятках осередків та зустрічаючись з різними колами українського громадянства, я мав нагоду причинитися до з'ясування багатьох справ та почути думки й побажання, що будуть цінними вказівками для дальшої праці ВО УНРади. Багато розпочатих справ залишилися ще не завершеними і вимагатимуть дальших невпинних заходів. Я вдоволений із встановленого тіснішого контакту з організаціями Демократичного Центру Америки та цінних зустрічей і конференцій з представниками УККА і КУК-у або з достойниками українських Православної і Католицької Церков. Я мав змогу продискутувати й устійнити різні важливі питання з президентом Витвицьким та з рядом організацій і осіб, що підтримують УНРаду та її політику. Не абияке значення мають і розмови та зустрічі в справі нашої загальної консолідації, як, напр., розмови з представниками ЗП УГВР та ОУНз. На відтинку зовнішньої політики відбулися зустрічі з цілим рядом представників т. зв. сателітних народів з метою вишукання можливостей спільної акції проти московського імперіялізму. Мені пощастило також нав'язати особисті контакти з політичними колами Канади й ЗДА, з'ясовуючи їм напрямні української визвольної акції в сучасний момент. Поза контактами з провідними політиками Канади, за час мого перебування в ЗДА було подано відповідним чинникам 4 меморандуми, а під час чотирьох відвідин Вашинґтону я сам або в товаристві голови Паризького бльоку і президента Білоруси в екзилі п. Абрамчика мав змогу відвідати багатьох політичних діячів ЗДА, в тому числі понад десять впливових сенаторів і конґресменів. Я міг ствердити зростаюче зрозуміння українських проблем і симпатії до них.

— Що саме вважаєте за свій найбільший успіх, а що за найбільшу невдачу?

— На це тяжко відповісти. Не випадає „хвалитися" успіхами та й, зрештою, розуміння „успіху" може бути

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВЕСНА

Зеленню вкрились кущі —
Кольором мрій і надій.
Перші весняні дощі —
Щедрий для квітів напій.

І, хоч садок не просох,
Людно і гамірно там.
Дехто радіє, що вдвох,
Дехто сумує, що сам...

Влізши в розмочений ґлей,
Діти набрались води...
Пара поважних людей
З тої сміється біди.

Вилетів з засідки хрущ,
Враз закрутив буревій,
І, зачепившись за кущ,
Хрущик згубився в траві.

Діти шукають хруща,
Мати шукає діток...
Дзвінко пташки верещать,
Грає на сонці струмок.

Що за трава, за краса:
Ніжна, шовкова, як мох!
Дехто сумує, що сам,
Дехто радіє, що вдвох.

ГАННА ЧЕРІНЬ

4 травня 1958

Євген Онацький

ШЛЯХОМ НА РОТТЕРДАМ

(До 20-ліття трагічної смерти сл. п. полк. Є. Коновальця)

(3)

Але найкраще оповісти цей епізод, що, без сумніву, маркує один із етапів „шляху на Роттердам", словами самого М. Сціборського, як він списав їх у листах до полк. Є. Коновальця:

„27 січня 1934 р.

Вельмишановний Пане Полковнику!

Стався в мене дуже цікавий випадок, який уважаю за вказане подати до Вашого відома.

Сьогодні по полудні до мене зголосився якийсь пан. Добре одягнений, гладкий, літ 30. Звернувся до мене спочатку по-московськи й спитав, чи я такий-то. Після моєї підтакуючої відповіді й запрошення зайняти місце, заявив, що він приїхав з України й прохає дозволу говорити по-українськи, бо московську мову знає мало й від неї вже відзвичаївся. Я на це безперечно радо дав згоду, і тут почав він викладати мені мету свого приїзду.

Виявляється, що він ніби доктор медицини з Харкова, висланий службово у відрядження до Пастерівського Інституту в Парижі на два місяці. Перебував останній раз в Києві і добре знає мою сестру Віру. Остання передала йому для мене листа. При цих словах він витягнув цього листа й подав його мені. Я, з чемности, безперечно не став його читати в його присутності й зрадів, що стався випадок, коли я можу ближче розпитати про свою родину.

Як потім я вже зорієнтувався, розмову зачав він розумно. Оповів про мою маму, сестру й родину, як вони живуть, і так далі. Опісля й на мої запити став розказувати про положення в Україні. Зазначив при тому, що політикою він не займається, є науково-культурним робітником і може говорити про все об'єктивно. Та вже з перших слів оповідання виявив я чисто урядову большевицьку оптимістичність (мовляв, усе гаразд, доганяємо й переганяємо і т. д.). Голод він заперечив, кажучи, що все це брехні буржуазної преси.

Відповідав я йому коротко і не в полемічному тоні, вказавши лише, що, хоч я „теж не займаюся політикою", то маю на всі ці речі свої погляди, які не зійдуться з його власними. Треба при цьому зазначити, що то було вже по яких двох годинах нашої розмови, коли ми перебрали чимало тем. Тут-то, якраз на мій заміт, що „я теж не займаюся політикою", він розсміявся і запропонував мені раптом — говорити „на чистоту". Запропонував мені перед тим, як продовжувати розмову, перечитати листа моєї сестри, бо зміст його стосується до теми. Я взявся читати цього листа, якого витяги перше, ніж перейти до дальших оповідань, наводжу. Лист був писаний по-московськи і я його текстуально перекладаю.

„Дорогий Колю! (далі йдуть відомості про її й мами життя, різні родинні новини і т. д.)... Тепер, мій Колюньку, я торкнуся найголовнішого, — того, що мене буквально вбиває, а це — твоєї теперішньої діяльности. Я довідалася про це випадково. У мене є в Києві одна приятелька ще з гімназії. Вона знає моє дівоче прізвище. (Мову цього перекладу, не дуже вдалу, мушу справляти — Є. О.). Вона принесла мені цими днями газету, де була стаття, присвячена тобі й твоїй діяльності. Прочитавши цю нашу газету, я жахнулася. Не знаю, чи ти можеш зрозуміти, що я при цьому пережила. Я дуже слабо розбираюся в політичних питаннях, але настільки в них орієнтуюся, щоб зрозуміти й серцем відчути, що те, що ти робиш — жахливе. У моїх очах, Колінька, чи чесна людина, і мені хотілося б, щоб свої сили ти присвячував дійсно для добра народу. Я переконана, що в тебе покалічене поняття про нас. А проте, у нас так безмежно багато корисних і цінних проявів, комун та іншого, на вигляд чого хочеться від радости плакати, огортаєшся несамовитим почуттям захоплення. Правда, відразу все важко зробити, але поступово все йде на лад і поправляється. З кожним роком стає все краще й краще. Коли б я була грамотніша під оглядом політичним, то я все тоб з'ясувала б далеко краще. Пишу тобі про все це під ніяким тиском чи впливом, клянуся тобі в цьому життям нашої мамочки й пам'яттю нашого таточка. Я переконана, що коли б ти все знав про нас у світлі правди, то інакше став би до всього відноситися, і вернувся б до нас. Адже для тебе все там чуже, навіщо ти на еміґрації? Був би ти з мамочкою і всіми нами, близькими і дорогими. І важко уявити, як багато корисного й світлого ти міг би зробити для свого народу, якого, знаю, що любиш, з твоїм розумом і знаннями, про які тут знають. Таких, як ти, в нас бракує. Ламати тобі свою душу не прийдеться. Зрозумій лише свої помилки.

„Листа цього передасть мій добрий знайомий і приятель Іван Іванович, такий же чесний українець, як і ти (я також українка, хоча і не вмію добре говорити нашою мовою, я вже стала не тою, якою ти знав мене). Поговори, Колінька, з Іваном Івановичем детально і відверто про все, що тебе цікавить і що для тебе неясно. Він усе тобі порадить, як твій друг. Колюсю, обдумай все, не відпихай дружньої поради. Вернись до нас і будь нашим. Нашим другом і помічником. Гаряче люблю тебе і цілую. Твоя бідна Віруся".

Крім цього листа, сестра залучила листа й до моєї Інни (дружини — Є. О.) такого змісту:

„Люба Інночко! Рідна моя, вплиньте на Колю, хай він стане іншим. Клянуся вам, що він не прав. Вернеться до нас, нам буде добре й радісно. Я можливо не так Колі написала, як слід, але я без міри схвильована і мрію про те, щоб Коля був наш. Цілую" і т. д.

Перечитавши ці листи, я був заскочений. Бо я ніяк не гадав, що моя родина знає про мої погляди й діяльність. Листи писав я до них дуже обережні і ні про яку політику в них і згадки ніколи не було. Крім того, я знав сестру (як і всю мою родину), як закінчену людину з протибольшевицьким наставленням. Отже, виникло припущення: або вона змінилася, або лист інспірований.

Я відразу поставив гостеві питання, чи сестра перебуває в компартії. Він це заперечив, хоч і сказав, що зі змісту її листа в мене, на перший погляд, могло створитися враження, ніби вона не комуністка, то в кожному разі співчуванка. Між тим, — продовжував він, — все населення Союзу (за вийнятком зайвих, під оглядом суспільним, елементів) щиро співчуває компартії, іде з нею й її піддержує. Коли я думаю інакше, то це моя глибока помилка. Тут він знов висловив бажання говорити зі мною щиро й висказати як волю моєї сестри, так і свою власну. На цей останній вислів його я подивився на нього зі здивуванням, і він це помітив.

— Не дивуйтесь, — сказав він. — Я був би нещирий, коли б не сказав вам усього. Я — активний член партії і працюю в харківському апараті. Хоч ділянка моя — медицина й бактеріологія, проте я чинний большевик, добре зорієнтований у всьому.

Далі він детально оповів мені, що знайомий з моєю діяльністю, знає, до якої групи належу, читав усі мої писання в „Розбудові Нації" (навіть уже „Українського Націоналіста" читав), „Новому Шляху", „Українському Голосі". Читав і мою брошуру про селянство. Одним словом, виказав таку інформованість щодо моєї діяльности, що я був „приємно" вражений, хоч і не подав вигляду. Я його перебив запитом:

— Це добре, що ви говорите з такою ясністю. І тому, власне, дозвольте поставити вам запит, в якому не заховую перед вами мого здивування, і ось чому: як же, знаючи таке про мене, ви можете мені радити вертатися в Україну? Невже ж ви припускаєте, що я повністю не усвідомлюю собі, що чекало б мене, коли б я туди вернувся?

О. Дереш

МЕЖА

(6)

Скінчивши читати листа, Долішний довго сидів непорушно, роздумував, розкладав безрадно руками й перетравлював внутрішній біль. Туга, безмежна, невтишима туга стискала серце, давила груди і виснажувала ум аж до фізичного болю. Ще раз, одинокий раз, востаннє побачити рідний край, рідне село, рідні поля. Налюбуватися зеленими нивами, почути, як кує зозуля навесні, послухати як реве худоба, вертаючись з пасовиська до загороди. Ще раз вжитися в симфонію сільських звуків, затужити за чимось невисказаним, коли повний місяць освітлює білі стіни хат, а таємна ніч, повна дивних шепотів і звуків, очаровує своєю красою й зганяє сон із повік.

„Чого ж тужу я, немудрий? За чим? За селянською бідою! За тим, що гарував від ранку до вечора, не доїдав, не досипляв, працював, як віл, і не міг кінців докупи звести, — розважав його реалізм життя. — Не можу нарікати, що тепер живеться мені зле. Грошей в банку доволі, що й чотири такі лани купив би, як мав Головач. Наші діди, здається, ніколи автом не їздили, а я їду кожного дня до праці. Голоду не знаю, вбраний ходжу, як пан.

Та що з того, коли не маю спокою й щось бунтується в мені. А ночами, як блукаю по ріднім краю й бачу все, як на телевізії, стогну з болю, немов, брали б мене на муки. Все тут чуже мені. І поле з жовтою глинкою, і німий ліс, що в нім птиці не співають, і повітря в місті, переповнене бензиною, яка тягарем лягає на груди. Народ тут інший і звичаї не такі, як у нас. Тяжко звикнути до всього нового. Запізно пересадили мене, щоб я прийнявся й запустив коріння. От волос уже в мене сивий, літа горблять додолу й сили часами не стає. Але як згадаю про давні літа, про хату й родину, щось давить мене за горло й вогчіють очі. Тоді чую такий приплив сил, що, здається, побіг би додому, щоб походити по рідній землі, яка кормила мене, почути, як гудуть великодні дзвони, заспівати з громадою радісне „Христос Воскрес".

Ні! Не поїдеш, Іване Долішний, романтику, на рідну землю, бо мачухою вона зробилася для своїх синів. Н а й м и т о м - невільником тебе зроблять на твоїй прадідівській ниві. Будеш важко працювати на трудодні. Не наповниш золотою пшеницею свого засіку, а передновок буде твоїм постійним гостем цілий рік. Поставили таку межу між тобою і рідним краєм, що її не переореш і не обійдеш. Мохом забуття пороста там давнє життя, а твориться нове, тобі чуже й незрозуміле. Нагинати можна молоде дерево, а старе зломиться".

Іван, повний турбот, викликаних суперечними думками про давнє і теперішнє, блукав самотою по розлогій фармі і п о в о л і заспокоював себе. Брав у руки свіжозорану землю, розстирав її пальцями, нюхав. Земля пахла сирістю і хемікаліями, а не природним навозом. Запах землі був для нього чужий. Гладив по хребтах добре вигодувану й виплекану худобу, тішився молодими телятами, що ходили за ним, як молоді собаки і їли хліб з його рук.

„Худоба тут ладна, нема що казати, краща, як у нас, одна молочна раса! І життя тут вигідніше. Все роблять машини. Орють, засівають, жнуть, відразу молотять, в'яжуть солому, косять траву. Все машини й машини. А в нас все руками й руками. Людина пітніє при праці, аж сорочка липне до тіла... Ну, а як я купив би фарму, спровадив жінку, дітей, кинув працю в фабриці й почав господарити?" — розважав Іван.

„Ні, Іване, не прийдуть до тебе ні жінка, ні сини. Жена постарілася від журби, похилилася, як стара верба над потоком". Тужить, як ти, за минулим і не може вжитися в сучасне. Щасливішою була, коли часами не могла вас вигодувати вашая нивка, а бідною себе почуває, коли заорали всі межі, зробили один великий лан і запевняють її, що то все тепер її й громади. Часами, як змучиться думками, бере ціпок в руки і йде поволі на нивку, за яку ви правувалися з Головачем. Сідає в придорожній пил коло неї й старається віднайти колишню межу. Та палики давно погнили, розсипалися і межу віднайти годі. Понищено табулярні книги, попалено мапи, на яких твої нивки тягнулися вузенькими пасочками. Нема вже суддів, щоб веліли вбити граничні палики. Все, немов, з вітром проминуло. Ні, Іване! Не побачиш ти вже більше своєї жінки, бо нема сили, щоб її відірвала від рідної землі. Чи ти забув, як писала вона тобі в листі?... Най Бог тобі помагає прожити твого віку між чужими. А я чекаю вже хвилини, коли мене поховають коло моїх батьків на цвинтарі. Тобі вертатися нема до чого, а мені їхати нема куди... А сини? Один, Іване, далеко, дуже далеко від рідної землі. Вже десять літ проминуло, як застукали вночі до твоєї хати, забрали напівсонного старшого сина, і довго, дуже довго не було вістки ні про нього, ні від нього. І це так передчасно постаріло твою жінку. Аж недавно написав, що оженився, має дітей і вертатися не буде, хоч старша внучка плаче, що хоче на Україну. Бачиш, і мала дитина тужить за Україною, хоч ніколи її не бачила, а знає тільки з оповідань свого батька. А ти часами сам собі дивуєшся, що так часто мрієш про рідний край... А другий син, що писав листа з доручення твоєї жінки? Він вдень працює, а вечорами до школи ходить. На електромонтера вчиться. Голова у нього не дурна. Він також не прийде і не перейде межі, що виросла між ним і тобою. Чи ти відчув, що вже трохи чужа мова його листа? Ти мусів кілька разів читати листа, щоб зрозуміти вирази, яких ти не чув ніколи в своїм житті. За колективізацією землі йде зрівняння душі й духа. Він відростає від твоєї ниви й не розуміє твоєї туги. Ні! Не надійся, Іване, на твого молодшого сина. Він відроджується від тебе й чужим тобі робиться. Різні й чужі ваші шляхи в житті. Між вами також виростає межа. Знищене твоє гніздо, і тільки туга й любов до рідної землі лучать тебе, жінку, сина на Сибіру й внудів-сибіряків в одну родину.

Благословенна ти, українська земле, що викликаєш болючу тугу за собою між твоїми дітьми, розпорошеними по чужих краях. До тебе щороку вертаються перелетні птиці й радіють твоєю красою, а твої сини тільки болію́ть за тобою й ридають внутрішнім плачем, коли згадають про тебе.

Страждуча ти, українська земле. Та прийде час, що зродиш ти лицарів, у шолом закутих. Поріжуть твоє тіло гусениці панцерів, заскородять кулі скорострілів, сполють тебе святою своєю кров'ю безсмертні герої, і ти відродишся у всій своїй величній красі, могутня, горда й непоборна.

І вернуться знову до тебе твої діти, золота осінь та радісна весна і хвалитимуть Бога, що запанував справедливий мир на землі.

(Кінець).

Перед З'їздом учениць гімназії „Рідна Школа" у Станиславові

Станиславів. Зелена, запашна вул. Липова. Йдете бадьорим, молодечим кроком, вдихуєте п'янкий запах лип, що зеленим шпаліром простягаються перед вами, — минаєте чоловічу гімназію, підсвідомо виструнчуєте свою поставу. Цікавим оком кидаєте на колишню „Фіґолівку" — і ось зупиняєтеся перед невеликим одноповерховим будинком. Широкий, чистий хідник і вхід до школи і бурси. Це — приміщення укр. дівочої гімназії „Рідна Школа" в Станиславові. Дерев'яні, широкі сходи круто ведуть вгору. Ви спиняєтеся в широкім коридорі-вестибулі, з якого вхід до кляс. Підлога дерев'яний паркет, вимащена старанно оливою і — тут виринає у вашій уяві постать „терціяна", чорнявого, вусатого Івана, що завжди приносив з собою подих українського села. На стінах завішені фотографії абітурієнток, випускниць гімназії. Є їх чимало, бо на протязі свого існування гімназія випустила сотні абсольвенток. Чимало з них, покінчивши високі школи, стали визначними та корисними одиницями українського народу. Немало з них теж впало геройською смертю в боротьбі з окупантами України. Ось і учительський кабінет, такий глітний під час шкільних перерв. Зупиняєтесь перед канцелярією дирекції школи. Перед уявою пересуваються постаті всіх директорів гімназії. Тут перший директор і основник бл. п. Н. Даниш, — далі в хронологічному порядку д-р М. Соневицький, д-р М. Терлецький, бл. п. д-р І. Велигорський, дир. С. Глушко...

...Такою ввижається наша школа нам всім, колишнім ученицям укр. дів. гімназії „Р. Ш." в Станиславові, й такою ми залишали її в різних роках. Напередодні з'їзду кол. учениці тієї гімназії, та з перспективи пройдених років хочеться відсвіжити в своїй пам'яті та згадати ту школу, яка на протязі восьми років нашої юности була вчителькою, виховницею та кузнею характерів м о л о д и х дівчат. Сьогодні мусимо признати, що для кожної з нас та школа була цілим світом, тим всім, чим жила і дихала тодішня дівоча молодь. Вона кормила наші уми не тільки сухою наукою, але й вщіплювала в наші душі духові цінності, яких нам і досі ніхто не потрапив вирвати. „Раз добром налите серце — ввік не прохолоне"... Вона, наша „Рідна Школа", плекала й кристалізувала національну свідомість серед учениць, вона керувала нашими релігійними почуваннями, силу яких черпали ми з години релігії, вона розвивала і плекала фізичне виховання, була опікункою „Пласту" серед гімназисток, вела і плекала хорове мистецтво, товариськість, дружність. Все те такими ясними, незатертими споминами промовляє до нас сьогодні далеко від Рідної землі..

Сьогодні ми кол. учениці тієї школи — здебільша матері, а то вже й бабусі, яких діти розсіяні по різних школах. З журбою й тривогою в серці спостерігаємо щоденно вплив школи на розвій, психіку й формування світогляду наших дітей.

Ми, — яких доля немилосердно викинула із Рідних земель, із власних гнізд та рідного окруження, що протоптали дороги багатьох високоцивілізованих країн та пильним жіночим оком спостерігали питоменності даних країн, — сьогодні з гордістю і повним признанням можемо заявити, що наша укр. гімназія типу „Рідної Школи" 1920—40 роках була отою справжньою школою з високим рівнем навчання, з глибокою мораллю та великим авторитетом. Авторитетом, який в сучасних модерних школах важко знайти.

До участи в з'їзді, що відбудеться 31-го травня 1958 р. в метрополії світу, в Ню Йорку, — запрошуємо Всечесніших о. о. Катехитів гімназії, ВП. П. Директорів і П. Професорів — та всіх бувших учениць тієї гімназії.

Хоч не переводимо нашої зустрічі, на Рідних землях, серед розквітлих лип вулиці Липової та її закінчення, зеленого затишного парку, місця, колись замріяних гімназисток, все ж таки серця наші сповнені вдячністю, наші думки і спогади линуть туди на Рідні землі в „Рідну Школу"...

Оксана Лемеха-Луцька

ЛІКАР НАЗИВАЄ ЖОРСТОКІСТЮ ГОВОРИТИ ПАЦІЄНТОВІ ПРО „Н Е М И Н У Ч У С М Е Р Т Ь"

Вашингтон. — Д-р Джеймс Геннон заявив у „Лікарських Анналах" дистрикту Колумбія, що це є велика жорстокість, коли лікарі повідомляють наперед своїх пацієнтів, що вони призначені н а „неминучу смерть", бо тоді ті пацієнти переживають те саме, що відчувають ті злочинці, які є засуджені до смертної кари на електричному кріслі. Д-р Геннон признав, що треба б переконати хвороог, щоб він, як і кожна людина, був готовий на смерть, кожної хвилини.

● В СССР перебуває тепер група американських лікарок, здебільша з відділів охорони здоров'я великих американських міст та з різних дослідних інститутів. Совєтські лікарі оповідали їм у Москві про останні осяги совєтської медицини, а також таку байку: випомповано з собаки кров, після чого вона здохла, а потім напомповано кров, після чого вона ожила. Совєтські науковці твердять, що їм удалося заморозити насмерть, а згодом розморозити і оживити мавпу та собаку. Американський кореспондент з Москви кепкує, що американські господині ще не розкрили воскресувальних здібностей у холодільниках

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

Технологія збільшить життьову стопу людей

Питтсбург, Па. — Віце-президент електричної корпорації Вестінґгавз А. С. Монтет промовляв на конференції Американського Інституту Електричних Інженерів і передбачав, що американський промисл в найближчих 20-ох роках збільшить життьову стопу людей на 50 відсотків в порівнянні з теперішнім стану „індустрійна машинерія в ЗДА буде далеко більше поширена і більше скомплікована", і всякі відомості про спосіб праці будуть доставлювані робітникам при допомозі автоматичних записів. „Система конвейєрових поясів буде конкурувати з автобусовим транспортом і тяговими поїздами на віддалі соток миль по цілій країні".

ПОДЯКА

Вважаю, не тільки своїм обов'язком, але й повинністю вилікуваної людини, скласти прилюдно через український пресовий орган, свою найглибшу подяку **Високоповажаному Панові Д-рові Мед., хірургові ІВАНОВІ МАКАРЕВИЧОВІ** за успішно переведену ним на мені медичну операцію та за, справді, батьківське медичне заопікування мною перед операцією і після неї. З чистим сумлінням і свідомим переконанням стверджую: пан доктор вирвав мене із холодних, цупких, тугих і вже щільно затиснутих лабет смерти, чим врятував і продовжив моє життя.

Від всієї моєї душі та від усього мого щирого серця, бажаю Високоповажаному Пану Докторові Медицини, хірургові, Іванові Макаревичові многих літ і повних успіхів у його тяжкій і відповідальній медичній праці по врятуванні й захороні життя людей та їх вітальности.

Глибоковдячний
інженер **ПЕТРО МАРЧЕНКО**

Ню Йорк, 20-го травня 1958

ПОДЯКА

В часі перебування мого в шпиталі із-за небезпечної недуги, мої особисті Приятелі Високоповажані **Пан Д-р Медицини Микола НЕЗДІИМЕНОГА** та його **Дружина Пані СОФІЯ** із Филаделфії, письмено й кілька разів телефонічно інформувалися про стан моєї недуги.

За таке уважне й приязне ставлення до мене складаю Їм глибоку й сердечну подяку.

Глибоковдячний
інженер **ПЕТРО МАРЧЕНКО**

Ню Йорк, 20-го травня 1958

ПОДЯКА

Цим складаю свою найглибшу подяку за заопікування й турбування мною у часі моєї несподіваної і небезпечної недуги, з якої вирятував мене Д-р Мед., хірург, Іван Макаревич, успішною медичною операцією, таким особам:

Високоповажаній родині п. інж. **Сави Зеркаля**: йому особисто, його дружині п-ні Марії і донькам Оксані та Василині.

Високоповажаній родині п. мистця-маляра **Михайла Мороза**: йому особисто, його дружині п-ні Ірині і синові Ігореві.

Високоповажаній Пані мистцеві Ірині **Голубовській**.

Високоповажаній родині п. інж. **Івана Гордіюка**: йому особисто, його п-ні дружині Стефанії, синові Богданові і доньці Оксані.

Високоповажаній родині п. інж. **Олександра Гончара**: йому особисто й його п-ні дружині Ружені.

Всім Вп. Знайомим і Незнайомим **Українцям**, що відвідували своїх недужих у шпиталі й, довідавшись про мою недугу, теж не проминули відвідати мене, щоб сказати добре слово побажання.

Всі згадані в моїй подяці особи в своєму застосуванні до мене, йшли за покликом голосу Великої Симпатії, яка найшла чудово красний і вічно живий вислів у євангелистів: „У лічниці був і навідували мене".

У своєму поступуванні до мене, вони виключно керувалися високим етичним принципом, який знайшов собі втілення у завжди актуальному виразі:

„В нещасті людина пізнає своїх друзів".

Глибоковдячний своїм Друзям
інж. **ПЕТРО МАРЧЕНКО**

Ню Йорк, 20-го травня 1958

КОМУНІКАТ

Повідомляємо, що

ДЕВ'ЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Об'єднання Американсько-Українських Ветеринарних Лікарів

— відбудуться —
в ШИКАҐО, 14-го ЧЕРВНЯ 1958 р.
о год. 4-ій по полудні
в ДОМІ УНС при 841 Н. Вестерн Евеню,
з таким порядком нарад:

1. Відкриття Загальних Зборів
2. Вибір Президії
3. Відчитання та верифікація протоколу попередніх Загальних Зборів
4. Звіти Управи
5. Звіт Редакційної Колеґії
6. Звіт Контрольної Комісії
7. Дискусія над звітами
8. Уділення довір'я уступаючій Управі
9. Вибір нової Управи, Контрольної Комісії, Товариського Суду та Ред. Колеґії
10. Плян праці і затвердження бюджету на 1958-59 рік
11. Біжучі справи, внески та запити
12. Закриття Загальних Зборів.

По зборах — відбудеться —
ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ

На випадок неприявности більшости членів, збори відбудуться годину пізніше, без огляду на кількість приявних членів (правильник арт. 16.).

За Управу Американсько-Українського Об'єднання Ветеринарних Лікарів:

Ярослав Мельник, секретар — Іван Білоскурський, голова

ПІДСУМКИ ПЕРЕБУВАННЯ В АМЕРИЦІ

(Продовження зі стор. 2-ої)

суб'єктивним. Щождо невдач, то до них хіба не радо признається кожна людина. Зустрічі з чужинцями треба об'єктивно вважати за додатні. Мені було приємно ствердити, що Державний Центр Української Народної Республіки має велику кількість прихильників серед українського громадянства ЗДА й Канади. Мене запевняють, що мені пощастило укріпити цих прихильників на їх позиціях, а може й здобути певне число нових симпатиків. Якщо мені пощастило причинитися хоч трохи до загального відпруження внутрішньополітичних українських відносин закликами до згоди і до встановлення „громадянського миру" поміж різними українськими політичними силами, то я вважав би це за великий успіх. На жаль, ці мої заклики не все і не в усіх зустрілися з позитивним відгуком. Але я вже говорив, що багато справ треба вважати за розпочаті, але ще не завершені. Можливо, що невдачею можна, як до цього часу, вважати ініціятиву в справі відбуття Світового Конгресу Вільних Українців. Але я не міг би цю невдачу записати цілковито в тягар ВО УНРади. Річ у тому, що ця справа не зустрічається з належним для неї додатнім відношенням так серед українських політичних організацій, як і серед загальногромадських українських централь. Можливо, це пояснюється тим, що перед реалізацією цього задуму належить здійснити якщо не цілковиту консолідацію українських політичних сил, то принаймні отой „громадянський мир", про який я згадував. В кожному разі потреби такого замирення і потреби звернення всієї нашої енергії на відбиття наступу зовнішнього ворога — хіба ніхто не може заперечувати з уваги на сучасне напружене міжнародне становище та на той стан, в якому нині перебувають окуповані Москвою українські землі.

— Які найближчі пляни й перспективи ВО?

— В умовах перебування на чужині дуже тяжко встановлювати докладні пляни на майбутнє. Здебільшого треба робити те, що в даних обставинах найпекучіше і найдоцільніше. Я можу тільки пригадати намічені на початку минулого року загальні напрямні праці Виконавчого Органу: 1. Зв'язок з батьківщиною. 2. Праця серед чужинецьких політичних кіл вільного світу. 3. Спільний фронт з нашими природними союзниками інших поневолених народів. 4. Мобілізація до активної участи у визвольній акції українців, що перебувають у вільному світі. Ми діємо й будемо діяти згідно з цими напрямними. Кожний місяць або й тиждень приносить нові завдання в рамках цих загальних напрямних. Отже, виконувати ці поточні завдання мірою можливого — це наш обов'язок.

— Чи існують якісь практичні можливості (реальні, не теоритичні) поширення бази УНРади?

— З повідомлень у пресі видно, що ВО УНРади робить практичні заходи в цьому напрямку. Ці заходи не обмежуються лише ОУНз, зокрема будуть з нашого боку поновлені розмови з ОУН на чолі з полк. А. Мельником. Об'єднання українських політичних сил в одному центрі є, безумовно, в інтересах нашої загальнонаціональної справи. Але, якщо ця справа не може ще бути негайно переведена в життя, бо деякі організації відмовляються вступити до УНРади, то принаймні оте замирення, встановлення „громадянського миру" є конечне і, на мій погляд, при взаємній добрій волі, можливе.

Але нашим завданням є впоїти зрозуміння в широкі маси українського громадянства, що успішне завершення наших національно-державних прагнень буде у великій мірі забезпечене передумовою очолювання нашої визвольної політики Державним Центром Української Народ. Республіки що є не тільки традиційно і, так би мовити, первородно демократичним, але походить з безсумнівного волевиявлення українського, з того українського „передрішення" в напрямку державної суверенности, що відбулося сорок років тому.

На закінчення я хотів би за посередництвом „Свободи" подякувати всім тим українським організаціям і установам у ЗДА і Канаді, що прихильно віднеслися до мене під час мого перебування на американському континенті, в першу чергу, всім однодумцям, приятелям і прихильникам Державного Центру УНР, та передати сердечний привіт всьому українському громадянству.

Роман Лисняк

Десятиліття Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку

Кожне живе тіло має точно виміряний час своєї появи на світ, що виражається в роках, місяцях, днях... Такою датою для Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку є 20 грудня 1947 року — дата Основуючих Зборів. Дев'ятнадцять учасників тих Зборів дали основу спортовій організації, що на сьогодні являється найстаршим українським спортовим клюбом поза межами Рідного Краю. Коло 300 пасивних членів і 200 активних членів, що змагаються в сімох дружинах копаного м'яча, чотирьох дружинах столової ситківки (одна жіноча), трьох дружинах відбиванки (одна жіноча), роблять УСК Ню Йорк чи не найбільшою спортово-громадською одиницею. Хоч завданням нашої статті не є переглядати, аналізувати і стверджувати стан посідання УСК-у в більш як десятилітньому періоді діяльности проте ми згадали повищі речі, щоб читачі зрозуміли з якою гордістю УСК Ню Йорк святкує в цьому місяці своє Десятиліття.

Альманах

На нашу думку, найцінніщим і найбільш тривалим відзначенням Ювілею УСК-у є великий Альманах. Цей Альманах дає не тільки повний образ життя УСК-у за останніх десять років, а рівночасно є провідником для майбутніх спортових працівників. Альманах УСК-у появився вже друком. Зредагувала його редакційна колегія в складі: Іван Хамуляк, д-р Осип Кравченюк, Іван Винник, Богдан Василишин, Петро Ференц.

Імпрези

Святкування Десятиліття почалось в суботу, 7-го травня ц. р. В домівці УСК-у при 12 Ст. Маркс Плейс (інакше 8-ма вул. між 2-гою і 3-ою Евню) відбулися Фінали Ювілейного Турніру Столової Ситківки в клясах жінок, чоловіків, юньйорів, учнів і новаків.

В суботу, 24-го травня відбувся Ювілейний Турнір Відбиванки Жіночих і Чоловічих Дружин в залі Джуньйор Гай Скул при Евню Б, між 5 і 6 вулицями.

Того самого дня на площі Іст Рівер Парку відбулися Ювілейні Легкоатлетичні Змагання. В п'ятницю, 30 травня (Меморіял Дей) відбудеться о год. 9-ій ранку в церкві Св. Юра Служба Божа і посвячення прапору УСК-у. В годині 10.30 в домівці УСК-у продовжуватиметься імпреза вбиванням цвяшків і вписуванням до пропам'ятної книги, виставкою спортових трофеїв і експонатів та передачею прапору молодечим дружинам.

„УКРАЇНА" МОНТРЕАЛ — ЧЕМПІОН КАНАДИ 1957 В НЮ ЙОРКУ

Останнім і головним днем святкування Десятиліття УСК-у буде субота, 31-го травня. В той день відбудуться на двох площах Ню Фармерс Оваль футбольні змагання всіх дружин УСК-у:

Год.	10:00 — 11:00	УСК Учні	— БВ Готтшее Учні
	10:00 — 11:00	УСК Юньй.	— Грецький СК Юньйори
	11:00 — 12:15	УСК Новаки	— СУМА Трентон, Н. Дж., Нов.
	11:00 — 12:15	УСК Б	— УСК „Чорноморська Січ" Рез.
	12:30 — 2:00	УСК IB	— УСК „Чорноморська Січ"
	2:45 —	УСК	— СТ „Україна" Монтреал, Кан.

На закінчення ювілійного святкування відбудеться Ювілейний Баль в залі Ленокс Гол, 254-256 Схід 2-га вулиця в Ню Йорку. Початок танців о годині 8.30 вечора до звуків оркестри Зенона Савчука — „Амор". Перед тим о годині 7-ій вечора відбудеться роздача нагород і відзначень. В програму Ювілейного Балю входить також вибір красуні УСК Ню Йорк.

Як бачимо з повищого, Управа УСК-у не жаліла матеріяльних засобів ні труду, щоб гідно відсвяткувати Ювілей. Сподіваємося, що українське громадянство Метрополії і околиці своєю присутністю на ювілейних імпрезах рівнож відзначить Десятиліття Ювілята — УСК Ню Йорк.

УКРАЇНА МОНТРЕАЛ

Клячать зліва на право: Поллок, Фіні, глядач, Стецьків, Реш і Куліш, Стоять зліва на право: Сиилик, Грицик, Нілсон (з-заду), Шапка, Сеник, Васьків, О'Ніл, Мек'Алей, Шнайдер, Мек'Вікер, Уреіка, Сім, Шило і Козар. Посередині чаша Карлінга за мистецтво Канади.

КОРОТКА ІСТОРІЯ СПОРТОВОГО ТОВАРИСТВА „УКРАЇНА"

С. Т. „Україна", Монтреал заснована 21 листопада 1949 р. Вже на початку Т-во урухомило такі ділянки спорту: копаний м'яч, відбиванку, стук-пук, кошиківку і шахи. Т-во скоро здобуло симпатії серед українського громадянства в Монтреалі, а дружина копаного м'яча вже в 1950 р. здобуває мистецтво монтреальської Ліґи та чашу „Рубінштайна". В 1955 р. дружина здобуває мистецтво провінції Квебек і доходить до фіналу за мистецтво Канади. У фіналі з Ванкувером два змагання реміс'є, а треті програє, залишаючись віцемистцем Канади. В 1956 р. здобуває знову мистецтво Національної Ліґи Монтреалю. В 1957 р. здобуває мистецтво Канади, яке осягає з великим трудом. Дружина мусіла розіграти 11 змагань, щоб осягнути перший раз в історії українського спорту мистецтво цілої країни.

ЗДА пропонують СССР скасувати заборонені зони

Вашингтон. — Державний департамент вислав окрему ноту до совєтської амбасади в столиці, в якій пропонує, щоб СССР погодився скасувати частину або всі так звані заборонені зони, до яких не можуть в'їздити американські громадяни. В заміну за це ЗДА скасували б всі або частину своїх заборонених зон. В цій країні таких заборонених зон є 41. Подібну пропозицію ЗДА були зробили 15 листопада 1957 року, але уряд СССР недав на неї відповіді, тільки совєтські дипломати заявили, що американські пропозиції є заширокі. Тепер майже одна третина всієї території СССР не є доступна для закордонних туристів. Такий стан існує там від війни (1941 року). Уряд ЗДА у відплату за це в 1955 році видав зарядження про обмеження подорожувати совєтським дипломатам по деяких районах цієї країни.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЙНЯВ ПІЯНІСТА В. КЛАЙБУРНА

Вашингтон. — 23-го травня президент Айзенгавер прийняв піяніста зі стейту Тексасу, 23-річного Вана Клайбурна, який здобув перше місце в Москві на піяністичнім конкурсі творів Чайковського. Ван Клайбурн був в Білому Домі в товаристві своїх батьків та російського диригента Кіріла П. Кондрашіна, який диригував оркестрою під час гри Клайбурна в Москві.

● **День Молоді Західньої Канади, в якому взяла участь молодь зоранізована в рядах МУН, відбувся в днях 17-19 травня ц. р. в місцевості Реджайна в Канаді.**

Рада Безпеки ОН радитиме над справою Ливану

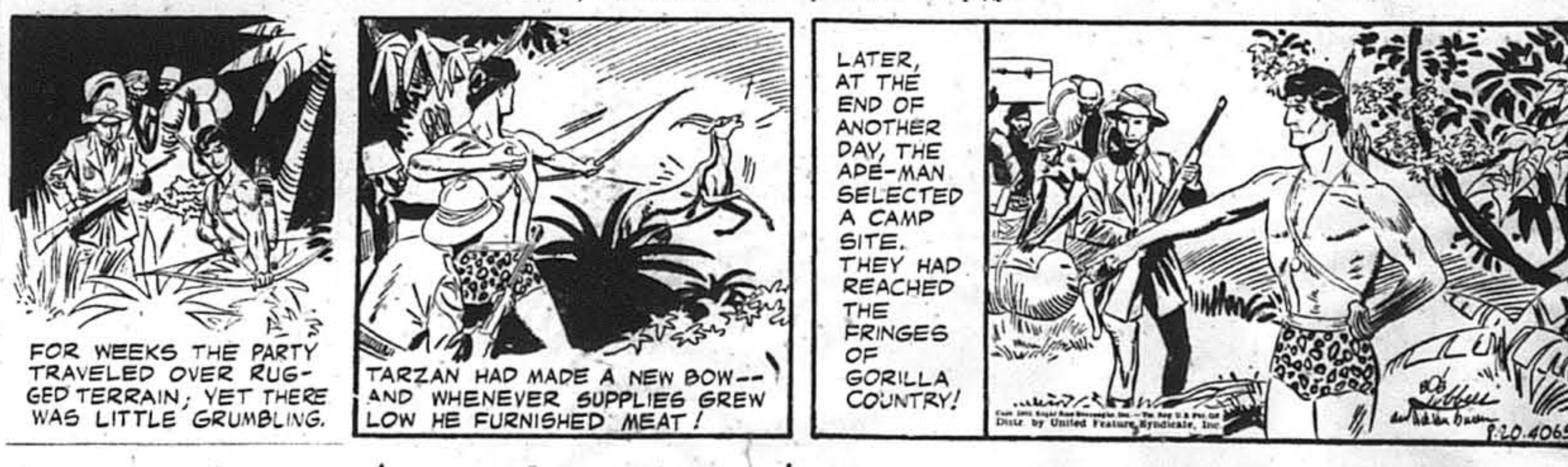
Об'єднані Нації. — На вівторок 27-го травня ц. р. пополудні скликала Рада Безпеки Об'єднаних Націй для розгляду скарги, зголошеної арабською республікою Ливану проти З'єдиненої Арабської Республіки Єгипту і Сирії за „інтервенцію у внутрішні справи Ливану, продовжування якої може утруднити збереження міжнародного миру і безпеки." Ливанський репрезентант в ОН, д-р Карім Азкул, спершу не настоював на таке швидке скликання Ради Безпеки, що давало причину до здогадів, що Ливан був би задовольнився згодою єгипетського президента Нассера на припинення кампанії, веденої через радіо і пресу, контрольовані ним, проти теперішнього прозахідного режиму в Ливані. У пресі появились були відомості, що през. Нассер виготовив був компромісову розв'язку між внутрішньо-ливанською опозицією та урядом ес-Сольга. За цією формулою, президент Ливану Каміль Шамун мав би скласти заяву, що не буде змінювати конституції і кандидувати вдруге, а на місце прем'єра ес-Сольга прийшов би теперішній шеф штабу генерал Шегаб. Опозиція мала б на той випадок зректися вимоги, щоб президент Шамун негайно зрікся свого становища і щоб Ливан проголосив „невтральність", зірвавши з прозахідним курсом. Однак продовжування терористично - партизанської акції опозицією, яку активно підтримує З'єдинена Арабська Республіка, свідчить про невдачу спроб компромісу. З ливанського уряду виступили два міністри, військових справ і комунікації, а їх портфелі передано іншим членам уряду. Ливанський уряд буцімто рішив перейти до рішучої військової протиакції. Партизани здобули були деякі дільниці в містах і деякі околиці невеликої країни внаслідок замоло рішучого спротиву збоку армії. Тому, що ані З'єдинена Арабська Республіка ані Ливан не належать до Ради Безпеки ОН, то скаргу Ливану підтримуватиме Ірак. Обидві названі країни будуть переслухувані на Раді. Гадають, що не матиме сенсу зголошувати будь-яку резолюцію проти Арабської Республіки, бо тоді Совєти негайно зголосили б нове „вето".

Китай пристосовуватиме свою господарку до совєтського бльоку

Москва. — В суботу 24-го ц. м. проголошено в Москві офіційний комунікат про перших чотири дні нарад 8-ох членів так званого Варшавського пакту, чи пак совєтського бльоку, до якого належать: СССР, Польща, ЧСР, Румунія, Східня Німеччина, Болгарія і Альбанія. Всі прем'єри і партійні головачі нараджуються в Москві від початку минулого тижня. В характері „обсерваторів" приявні там комуністичний Китай і його три далеко-східні сателіти: Північна Корея, Зовнішня Монголія (властиво залежна у ще більшій мірі від Москви), та північний В'єтнам. У проголошеному комунікаті говориться виключно про економічні справи. Сказано там м. ін., що комуністичний Китай „посилив готовість взяти активну участь в економічному плянуванні соціялістичних країн і скріплення їх взаємної співпраці у відповідних формах через відповідні заходи, достосовані до ситуації в інших країнах". Коментатори вбачають в цьому тісніше підпорядкування Москві господарки в усіх названих 12-ох комуністичних країнах.

● У Женеві, в Швайцарії, появився був французький журналіст, бельгієць П'єр Жолі, який заявив, що він є одним із керівників руху за поворот до влади у Франції генерала де Голя. Швайцарська поліція перестерегла його, щоб він не робив пресової конференції і стримався від політичної діяльности. П'єр Жолі не послухав цієї заборони і на пресовій конференції заповів, що у Франції буде переведений військовий переворот у користь де Голя. Журналістові запропоновано покинути Швайцарію, і він відлетів до Брюсселю, столиці Бельгії.

ТАРЗАН, ч. 4065. Небезпека притаілася попереду.

Хоч цілі тижні група йшла нерівним тереном, але нарікань було ще мало.

Тарзан змайстрував новий лук. І як тільки зменшувався запас харчів, він відразу постачав м'ясо!

Якось над вечір мавполюдвибрав місце на табір. Вони дійшли до межі країни горил!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!